

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалаврів

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

Галузь знань 01 Освіта

(шифр і назва напрямку)

спеціальності 017 Фізична культура і спорт

(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПШ _____)

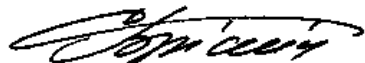
Навчальна програма з дисципліни «Загальна теорія професійного спорту» для студентів, які навчаються за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

VII с. (денна форма навчання), VIII -IX с. (заочна форма навчання).

Розробник: д. фіз. вих., професор Бріскін Ю.А.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри Теорії спорту та фізичної культури 28.08.18 р. протокол № 1

Завідувач кафедри Теорії спорту та фізичної культури

(підпис)

(Бріскін Ю.А.)

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «**Загальна теорія професійного спорту**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методичні аспекти функціонування професійного спорту.

Міждисциплінарні зв'язки: соціологія, загальна теорія підготовки спортсменів, олімпійський спорт, теорія і методика підготовки кваліфікованих спортсменів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Професійний спорт як вид соціальної практики
2. Історико-організаційні аспекти розвитку професійного спорту

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна теорія професійного спорту» є надання майбутнім спеціалістам необхідних знань в сфері професійного спорту і застосування їх в масовому та олімпійському спорті.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Перед навчальною дисципліною «Загальна теорія професійного спорту» стоять завдання: сформулювати цілісне розуміння характеру, мети та функцій професійного спорту його ролі та місця у сучасному суспільстві.

Знати: організаційні, соціальні, економічні і правові аспекти функціонування видів професійного спорту.

Вміти: застосовувати у практичній діяльності отримані знання.

Основні форми учбових занять з професійного спорту - лекції, семінарські заняття, консультації та самостійна робота студентів.

В лекційному курсі викладаються фундаментальні положення щодо розвитку та функціонування професійного спорту.

Семінарські заняття мають на меті поглиблення теоретичних знань і передбачають підготовку та виступ студентів, творчу дискусію за сутністю змісту лекційного курсу та самопідготовки.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин /3 кредити ECTS

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Професійний спорт як вид соціальної практики

Тема 1. «Загальна теорія професійного спорту» як навчальна дисципліна.

Значення та місце дисципліни «Загальна теорія професійного спорту» в системі фізкультурної освіти.

Загальна характеристика структури та змісту дисципліни. Основні поняття, терміни та визначення («професійний спорт», «спортсмен-

професіонал», «професійна ліга», «асоціації спортсменів-професіоналів», «маркетинг», «спонсорство»).

Місце та роль професійного спорту в міжнародному спортивному русі. Взаємозв'язок дисципліни «Загальна теорія професійного спорту» з іншими дисциплінами.

Професійний спорт та інші суспільні інститути. Перспективи розвитку професійного спорту в Україні.

Тема 2. Аматорство і професіоналізм в спорті.

Еволюція уявлення про спортсмена-аматора. Ставлення Міжнародного Олімпійського комітету до визначення статусу спортсменів аматорів та професіоналів. Зміни в Олімпійській Хартії – «Кодекс атлета». Професіоналізація олімпійського спорту. Спільні та відмінні риси олімпійського та професійного спорту.

Тема 3. Професійний спорт як соціальне явище.

Сучасний професійний спорт - індустрія розваг, досягнення високих спортивних результатів.

Трансформація професійного спорту в спортивно-розважальний шоу-бізнес.

Мета структурної побудови професійного спорту - прибуток, послуги суспільству та розваги.

Завдання професійного спорту: 1) досягнення слави та популярності; 2) завоювання спортивних перемог; 3) задоволення потреб в розвагах (особистої та глядацької); 4) збереження здоров'я; 5) популяризація спорту; 6) залучення членів суспільства до занять спортом.

Завдання, що безпосередньо вирішуються професійним спортом: 1) збереження, підтримання та актуалізація цінностей; 2) пропаганда морально-етичних ідеалів професійного спорту; 3) відтворення змагальних відносин, що характерні для сучасного суспільства.

Задоволення потреб глядачів - основний напрямок спортивного професіоналізму, що забезпечує матеріально функціонування багатьох видів професійного спорту, прибутки спортсменів та організаторів.

Професійний спортсмен - кумир молоді, дзеркало суспільства.

Професійний спорт - мікро модель самого суспільства, відношення в якому відповідають збереженню, підтриманню та актуалізації в ньому системи суспільних цінностей.

Позитивні та негативні риси професійного спорту.

Функції професійного спорту.

Професійний спорт - частина системи спортивного руху. Загальні функції професійного спорту, що реалізуються сучасним спортом: оздоровча, освітня, виховна, рекламна, комунікативна.

Специфічні функції, що властиві професійному спорту: 1) функція "клапана безпеки"; 2) функція моделювання поведінки; 3) функція духовності; 4) функція підтримання надії; 5) функція індивідуалізації; 6) функція відволікання; 7) функція інтеграції.

Професійний та олімпійський спорт - невід'ємні частини спортивного руху. Загальні риси та відмінності професійного і олімпійського спорту.

Основні аспекти взаємозв'язку та відмінності професійного і олімпійського спорту: правовий, організаційний, кваліфікаційний, соціальний, політичний.

Професійний спорт та міжнародний спортивний рух.

Змістовий модуль 2. Історико-організаційні аспекти розвитку професійного спорту.

Тема 4. Історія розвитку професійного спорту.

Ознаки професіоналізму в спорті Стародавньої Греції.

Соціально-економічні фактори виникнення та становлення професійного спорту в США, Великобританії, Франції, Німеччині. Передумови виникнення професійного спорту: наявність ринкових відносин, наявність спортсменів високого класу, зростання населення в містах, наявність в населення вільного часу та коштів, боротьба за фізичне та моральне виживання, популярність спорту у суспільстві, відповідність системі загальнонаціональних цінностей, комерціалізація спорту.

Періодизація розвитку професійного спорту в США та характеристика його розвитку по окремих етапах (1860-1920 рр; 1930-1970 рр; 80-ті початок 90 рр).

Основні види професійного спорту. Загальна характеристика видів професійного спорту та їх розповсюдження у світі. Специфіка різних видів спорту в Америці та в Європі.

Тема 5. Формування та розвиток професійного спорту.

Розвиток професійного бейсболу. Роль бейсболу в становленні інших видів спорту в США.

Розвиток професійного американського футболу. Роль американського футболу в становленні інших видів спорту в США.

Стан та розвиток професійного футболу в Великобританії, Франції, Італії, Німеччині, Північній Америці.

Розвиток професійного баскетболу. Роль баскетболу в становленні інших видів професійного спорту.

Розвиток професійного хокею в світі та в окремих країнах - Канаді, США, Швеції, Фінляндії, Італії, Австрії, Японії та інших. Специфіка розвитку хокею в Північній Америці. Відмінності професійного північно-американського хокею від європейського. Характерні риси розвитку професійного хокею в світі.

Особливості розвитку професійного боксу. Формування професійного боксу в Сполучених Штатах Америки та в Європі. Сучасні тенденції розвитку професійного боксу.

Особливості розвитку автогонок, велоспорту, гольфу та інших видів професійного спорту.

Ставлення уряду різних країн до розвитку професійного спорту та роль засобів масової інформації в його розвитку. Телебачення та його роль в розвитку професійного спорту США.

Тема 6. Організаційно-правові засади професійного спорту.

Фактори, що впливають на організаційну структуру професійного спорту. Структура професійної ліги. Функції професійних ліг.

Ліга, асоціація, союз як основні структурні ланки професійного спорту. Їх характеристика, мета, завдання. Особливості організації ліг з видів спорту.

Клуб-команда як низова ланка ліг. Структура управління командами.

Інфраструктура професійних ліг, команд, характеристика груп, що приймають в них участь - керівництво ліг, власників команд, менеджерів, тренерів, спортсменів, агентів, асоціацій гравців.

Форми володіння професійними командами (індивідуальна, корпоративна, акціонерна), їх характеристика та відмінності.

Асоціація гравців в ігрових видах професійного спорту США, їх роль в захисті інтересів спортсменів.

Правове регулювання в сфері професійного спорту. Роль судового права в правовому регулюванні професійного спорту. Антимонопольне законодавство і професійний спорт. Колективна угода – основа трудових стосунків в сфері професійного спорту. Статuti ліг. Структура контракту спортсмена-професіонала.

Особливості та специфіка ведення спортивного бізнесу. Роль обмежень, що є в статутах та конституціях ліг, асоціацій. Характеристика положень «Reserve-system» в американському професійному спорті.

Вплив організаційної структури професійних ліг та асоціацій США на ведення спортивного бізнесу в Європі.

Тема 7. Економічні засади професійного спорту.

Специфіка бізнесу в професійному спорті. Джерела прибутків в професійному спорті. Специфіка джерел прибутків в професійному спорті США та європейських країнах. Аналіз надходжень від продажу білетів, прав на телетрансляцію змагань, прибутків від концесій стадіонів та палаців спорту, спонсорів комерційно-ліцензійної, рекламної та видавничої діяльності та інші. Зміст комерційно-ліцензійної та рекламно-спонсорської діяльності.

Принципи розподілу прибутків від продажу білетів та прав на трансляцію ігор. Фактори, що впливають на відвідування змагань глядачами, організація роботи з ними.

Маркетинг, його визначення та значення, роль спонсорства у розвитку професійного спорту.

Економічний аналіз діяльності професійних ліг з ігрових видів спорту в США, Німеччині, Італії, Франції. Основні фінансові показники діяльності Національної хокейної ліги (НХЛ), Національної баскетбольної асоціації (НБА), їх порівняльний аналіз.

Взаємозв'язок розвитку професійного спорту з соціально-економічними умовами розвитку суспільства.

Статті видатків в професійному спорті.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Борисова О. В. Современный профессиональный спорт и пути его развития в Украине (на материале тенниса) : монография / О. В. Борисова. – Киев : Центр учебной литературы, 2011. – 310 с.
2. Бріскін Ю. А. Соціально-економічні аспекти гонок „Формула-1” / Бріскін Ю. А., Линець М. М. // Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини : зб. наук. пр. – Львів, 2003. – С. 24–28.
3. Гуськов С. И. Профессиональный спорт в США / С. И. Гуськов // Спорт за рубежом. – 1990. – № 10. – С. 10–11.
4. Гуськов С. И. Организационные и социально-экономические основы развития профессионального спорта в США : автореф. дис. ... д-ра пед. наук / Гуськов С. И. – Киев : КГИФК, 1991. – 46 с.
5. Линець М. М. Економічна ефективність систем змагань в командних ігрових видах професійного спорту / М. М. Линець // Сучасні проблеми розвитку теорії та методики спортивних і рухливих ігор : тези III Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 1999. – С. 18–19.
6. Линець М. Особливості розвитку і функціонування професійного спорту в Європі / Михайло Линець, Володимир Артюх // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки. – Луцьк, 2002. – Т. 1. – С. 24–26.
7. Сухов В. Особливості організації відбору баскетболістів до студентських команд США [Електронний ресурс] / Владислав Сухов, Михайло Линець // Спортивна наука України. – 2017. – № 5(81). – С. 41–45.
– Режим доступу:
[http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/647/625](http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/647/625)
8. Линець М. М. Професійний спорт і міжнародний спортивний рух / М. М. Линець // Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини : матеріали II Регіон. наук.-практ. конф. – Львів, 2003. – С. 86–87.
9. Линець М. Розвиток професійного спорту в Україні / Михайло Линець, Людмила Шульга // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 1. – С. 23–29.
10. Линець М. М. Соціально-економічні аспекти сучасного професійного спорту / Линець М. М. // Актуальні проблеми організації фізичного виховання студентської та учнівської молоді Львівщини : зб. наук. пр. – Львів, 2005. – С. 36–37.
11. Линець М. М. Специфіка бізнесу у професійному спорті / Линець М. М. // Роль фізичної культури і спорту в здоровому способі життя : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 2001. – С. 46–49.
12. Линець М. М. Формування правових засад професійного спорту в Європі / Линець М. М. // Роль фізичної культури в здоровому способі життя : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., 24–25 грудня 1999 р. – Львів, 1999. – С. 63–64.

13. Нерода Н. Періодизація розвитку професійного спорту в Європі / Неоніла Нерода, Юрій Бріскін // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2016. – № 2(24). – С. 3–10.

14. Нерода Н. Характеристика європейської моделі професійного спорту та її відмінності від американської [Електронний ресурс] / Неоніла Нерода // Спортивна наука України. – 2016. – № 2(72). – С. 68–72. – Режим доступу: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/418>

15. Профессиональный спорт : учеб. для вузов / С. И. Гуськов, В. Н. Платонов, М. М. Линец, Б. Н. Юшко. – Киев : Олимпийская литература, 2000. – 392 с.

16. Сухов В. І. Стан проблеми відбору баскетболістів до команд провідних професійних ліг / Сухов В. І., Линець М. М. // Баскетбол: історія, сучасність і перспективи» (з нагоди святкування 125-річчя існування баскетболу в світі) : матеріали I Всеукр. з міжнар. участю наук.-практ. інтернет-конф. (20–21 грудня 2016 р.). – Дніпро : ДДІФКіС, 2016. – С. 176–178.

Допоміжна:

1. Бріскін Ю. Характеристика комерційних змагань у фехтуванні / Юрій Бріскін, Мар'ян Пітин, Неоніла Нерода, Олександр Ваулін // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. Вінницьк. держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2014. – Вип. 18, т. 1. – С. 356–361.

2. Гуськов С. И. Спортивный маркетинг / С. И. Гуськов. – Киев : Олимпийская литература, 1995. – 296 с.

3. Платонов В. Труден путь к истинному профессионализму. Украинский футбол: несбывшиеся надежды, поиски, ошибки / Владимир Платонов // Зеркало недели. – 1998. – № 24(193). – 13 июня.

4. Платонов В. Труден путь к истинному профессионализму. Украинский футбол: несбывшиеся надежды, поиски, ошибки / Владимир Платонов // Зеркало недели. – 1998. – № 25(194). – 20 июня.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Міжнародна Федерація футболу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fifa.com/>

2. Головна Ліга бейсболу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mlb.com/>

3. Національна баскетбольна асоціація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nba.com/>

4. Національна хокейна ліга [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nhl.com/>

5. Національна футбольна ліга [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nfl.com/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- перевірка конспектів самопідготовки;
- опитування на семінарах;

- написання аналітичної письмової роботи;
- написання творчої письмової роботи;
- іспит.

Екзаменаційні вимоги

1. Мета і завдання навчальної дисципліни «Загальна теорія професійного спорту» в системі фізкультурної освіти.
2. Визначення понять «професійний спорт», «спортсмен-професіонал», «професійна ліга (асоціація)» та аналіз їх змісту.
3. Визначення понять «спортивний маркетинг», «спортивне спонсорство», «спортивне ліцензування» та аналіз їх змісту.
4. Взаємозв'язок дисципліни «Загальна теорія професійного спорту» з іншими дисциплінами навчального плану.
5. Уявлення щодо спортсменів-аматорів та професіоналів.
6. Професіоналізація олімпійського спорту.
7. Особливості професійного спорту.
8. Сутність професійного спорту як соціального явища.
9. Мета та основні завдання професійного спорту.
10. Професійний спорт як сфера індустрії розваг.
11. Позитивні та негативні риси професійного спорту як суспільного явища.
12. Загальні соціальні функції професійного спорту.
13. Специфічні соціальні функції професійного спорту.
14. Загальні і відмінні риси професійного та олімпійського спорту.
15. Інтеграція професійного спорту до міжнародного спортивного руху.
16. Сучасна позиція МОК стосовно професійного спорту.
17. Ознаки професіоналізму у спорті Стародавньої Греції.
18. Зародження елементів професіоналізму в англійському спорті у XVIII-XIX століттях.
19. Передумови виникнення професійного спорту у Великій Британії.
20. Передумови виникнення професійного спорту у США.
21. Формування та розвиток професійного футболу.
22. Формування та розвиток професійного бейсболу.
23. Формування та розвиток професійного американського футболу.
24. Формування та розвиток професійного баскетболу.
25. Формування та розвиток професійного хокею.
26. Формування та розвиток професійного тенісу.
27. Формування та розвиток професійного боксу.
28. Роль засобів масової інформації у формуванні та розвитку професійного спорту.
29. Формування та розвиток професійного спорту в Україні.
30. Структура професійної ліги (асоціації) та зміст її діяльності.
31. Функції вищого законодавчого і виконавчого органу професійної ліги.
32. Функції комісiонера (президента) професійної ліги.
33. Структура і зміст діяльності професійного спортивного клубу (команди) як низової структурної ланки професійної ліги.

34. Побудова взаємовідносин між клубами та між лігою і клубами у професійному спорті.
35. Форми володіння професійними командами та їх особливості.
36. Особливості розвитку і функціонування професійного спорту в Європі.
37. Основи правового регулювання у північно-американському професійному спорті.
38. Правові засади професійного спорту в Європі.
39. Формування законодавства стосовно укладення індивідуальних контрактів у професійному спорті.
40. Структура і зміст системи обмеження прав спортсменів (резерв-систем) в ігрових видах професійного спорту США.
41. Роль системи заходів обмеження прав спортсменів у підвищенні ефективності бізнесу у професійному спорті.
42. Сутність антитрестівського законодавства США та особливості його застосування до професійного спорту.
43. Роль трудового та податкового законодавства США у розвитку професійного спорту.
44. Роль судового права у формуванні правових основ професійного спорту.
45. Аналіз правових документів, на яких базуються трудові взаємовідносини у ПС.
46. Структура та зміст індивідуального контракту спортсмена-професіонала.
47. Передумови створення Асоціацій спортсменів професійних ліг.
48. Зміст діяльності Асоціацій спортсменів професійних ліг.
49. Специфіка бізнесу у професійному спорті.
50. Сутність права команди на визначену для неї територію (командні ігрові види професійного спорту).
51. Правила вступу до ліги (асоціації) нових команд.
52. Джерела прибутків у професійному спорті.
53. Принципи отримання та розподілу прибутків від продажу квитків та прав на телетрансляції в командних ігрових видах професійного спорту.
54. Фактори, що впливають на відвідуваність змагань глядачами.
55. Ліцензування та рекламно-спонсорська діяльність у професійному спорті.
56. Рекламно-спонсорська діяльність у професійному спорті.